

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 150 lir (za inozemstvo 200 lir), polletno 75 lir, mesečno 15 lir. Plača in toži se v Ljubljani

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ulica 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

Izhaja vsako sredo

Ljubljana, sreda 11. aprila 1945

Preis - Cena L 2'—

Sestanek trgovcev z modnim in galanterijskim blagom

V četrtek 5. aprila je bil v sejni sobi Trgovskega doma sestanek trgovcev z modnim in galanterijskim blagom. Za sestanek, ki ga je sklical agilni predsednik sindikata g. Franc Pavlin, je vladalo veliko zanimanje, zlasti ker je bila glavna točka sestanka razprava o novi ureditvi plač in mezd v trgovinski stroki. Na sestanku so se članstvu pojasnile vse podrobnosti nove ureditve ter se zlasti pojasnili tudi vsi konkretni primeri, ki so jih navedli nekateri člani sindikata.

S posebnim zadovoljstvom so sprejeli navzočni člani sindikata poročilo predsednika Pavlina, da se bo po novih izvršilnih določbah moglo v kratkem začeti prodajati blago na oblačilne izkaznice v obsegu 2. kontingenta oz. za drugo četrtletje.

Končno se je pojasnila še nova naredba o osemurnem odpiralnem času za trgovinske obrate. Sedaj je ta izenačen z delovnim časom. Po tej naredbi se morajo trgovine odpreti zjutraj ob 7., popoldne pa ob 15., zapirajo pa se trgovine ob 11. in ob 19.

Četrtekov sestanek je bil že tretji sestanek trgovcev z modnim in galanterijskim blagom v 1 mesecu. Iz tega se vidi agilno delo sindikata in njegovega predsednika Pavlina, kateremu je članstvo za njegovo poživljenost hvaležno.

Popravek k tabeli

o plačah in dajatvah za trgovinsko osebe

V št. 14. »Trgovskega lista« z dne 4. aprila 1945. naj se napravi v objavljeni tabeli naslednji popravi:

V rubriki 1. pod »plača nameščence« se podrubriki morata glasiliti: a) bruto, b) skupina (ne bruto a) in skupina b).

V rubrikah 10. in 13. so prispevki za Bolniško blagajno računani povotoma z vštetim starostnim zavarovanjem, kar pri nameščencih, ki so že zavarovani pri Pokojninskem zavodu, ne pride v poštev.

Znesek v rubriki 10. a) osn. prispevek, se mora pravilno glasiliti Lir 77.60, zato se neto plača pod rubriko 2. mora zvišati za lir 23.80.

Prav tako je prispevek podjetja za Bolniško blagajno pravilen lir 191.20 (rubrika 13), izdatki podjetja, navedeni pod rubriko 14.), pa se zmanjšajo s tem skupno za lir 23.70.

Na splošno je k tabeli pripomniti: Primeri v tabeli so izračunani samo za moške, poročene nameščence brez otrok. Pri ženskah je od zneska pod rubriko 1 a) odšteti 20% in samo od 80% bruto plače naj se računajo vsi odbitki. Neporočeni moški morajo vsi plačevati samski davek.

Pri nameščencih z otroci se davek zmanjšuje (rubr. 3).

Podjetje si mora torej bruto plače (rubrika 1 a) za nameščence in nameščence pod 20. letom starosti ter vaje samo izračunavati, ker teh primerov tabela ne upošteva. Čim pa je spremenjen znesek (rubrika 1 a), se avtomatično spremene vse ostale postavke.

Kakor že navedeno, je objavljena tabela z zgornjimi popravki uporabljiva samo za moške nad

Težave naše lesne trgovine

Že v mirnih časih je veljala Slovenija kot agrarno pasivna dežela, ki je morala znaten del nje potrebnih živil uvažati. Relativno še v večji meri pa mora uvažati za prehrano prebivalstva potrebna živila Ljubljanske pokrajine. V mirnem času je Slovenija z lahkoto krila izdatke za uvožena živila z dohodki svoje industrije, obrta, trgovine, denarništva in tujskega prometa. Danes pa so ti dohodki silno padli, deloma pa se celo popolnoma ustavili in za kritje najpotrebnejših potreb je ostal naš pokrajinski les. Dejansko je les naše edino bogastvo, ki nam je še ostalo. Vse naše življenje zavisi zato od dohodkov, ki nam jih daje les. Baš zato, ker je danes les naše edino bogastvo, bi morali tem bolj gledati na to, da dobimo za naš les čim večje dohodke in da ga čim bolj uporabimo. Dohodek od lesa pa je zadovoljiv le, kadar je lesna trgovina živahna in kadar ne zastaja zaradi neugodnih razmer. Že v mirnem času se je nešteto izkazalo, da morajo zagotoviti dobro ceno našemu lesu le legalna lesna trgovina. Kadar so prodajali les šušmarji ali pa manjši producenti direktno tujim kupcem, je bila cena za naš les vedno slaba. A ne samo to! Lesna trgovina je tudi tvegana in kdor dobro ne pozna inozemskega trga, je vedno v nevarnosti, da nasede sleparjem in da je ob ves izkupiček za prodani les. Milijone in milijone smo na ta način izgubili pred vojno.

Silno zmotno in napačno je zato mnenje, da je dobra cena lesu le v interesu lesnega producenta in lesnega trgovca. Dobra cena našega lesa je v interesu nas vseh, kajti tem manj nam je treba plačati za uvožena živila, čim boljša je cena našega lesa, čim večji je izkupiček za izvoženi les. Nizka cena za naš les in dohodek vse pokrajine pade, dobra cena za naš les in stanje vsega našega gospodarstva se zboljša. To je naravost aksiom za naše narodno gospodarstvo. Iz tega aksioma pa izvira za vse nas dolžnost, da skrbimo za ugoden razvoj naše lesne trgovine in da jo sprostimo vseh težav, da bo mogla doseči za naš les čim boljše ceno in s čim manjšimi stroški. To je danes tem bolj potrebno, ker je naša lesna trgovina zlasti pod italijansko zasedbo silno trpela in doživela tako močne izgube, ki so bile težak udarec tudi za vse naše narodno gospodarstvo. V kako težkih razmerah je morala posloovati naša lesna trgovina, o tem nazorno poroča poročilo Sindikata trgovcev z lesom za čas od aprila 1943 do aprila 1945.

Kako se je gospodarilo z našim lesom

Izredne vojne razmere, neprestan interes italijanskega trga za naš les ter zelo visoke potrebe italijanske vojske so ob prihodu Italijanov v našo pokrajino nujno zahtevale prav vestno ureditev naše lesne proizvodnje in trgovine. Formalno je tudi kazalo, kakor da se to hoče storiti. Nabava lesa je bila otežkočena, vse faze

20 let stare, poročene nameščence brez otrok, za katere podjetje ne plačuje javnih in socialnih dajatev. Namen objave tabele je predvsem seznaniti prizadete, kako se odbitki zaračunavajo in zato priporočamo, da si vsakdo nabavi potrebne pripomočke pri davčni upravi, Pok. zavodu in Bolniški blagajni. S temi podatki se lahko izračunajo dajatve za vsak primer.

Združenje trgovcev v Ljubljani.

proizvodnje so bile pod kontrolo in na zunaj je izgledalo, kakor da se hoče ščititi naše lesno bogastvo. Dejansko pa je bilo drugače. Milizia Nazionale Ferestale, ki je odločala v vseh vprašanih lesa, ter njeni prosluli pomagači, med katerimi so se že kazali prvi elementi poznejših badoljevskih izdajalcev, so zagrešili velike protipravnosti. Brez vsakega dovoljenja so se izsekavale lepe gozdne parcele, les so izvažali neupravičeni in mnogo tehničnega lesa se je kratkoma uporabilo za drva. Dostikrat ni dobil gozdni posestnik za posekan in odvožen les primerne odškodnine, dogodilo pa se je tudi večkrat, da gozdni posestnik sploh ni smel prestopiti meje svojega posestva in da ni dobil za svoj les niti najmanjše odškodnine. Da se vsaj to grdo izkoriščanje gozdnega posestnika prepreči, je lesni sindikat pokrenil akcijo, da se pred vsakim posekom sestavi posebna komisija, v kateri morata biti zastopana tudi zainteresirani gozdni posestnik in občina, na ozemlju katere naj bi se les posekal. Čeprav je bila akcija lesnega sindikata globoko upravičena, je vendar naletela na gluha ušesa.

Izvoz lesa

Glede izvoza lesa je izšla cela vrsta predpisov. Tako je uvedla ministrska naredba z dne 7. 1. 1941 za blagovni promet potrdila o izvozu vsega blaga, ki se je izvažalo iz biv. Jugoslavije. Ta potrdila je izdala direktorija za zunanjo trgovino.

Dne 25. 6. 1941 so izšli predpisi glede proizvodnje in prodaje celoznega lesa ter je bil izvoz tega lesa trgovcem prepovedan. Kmalu nato pa so bili ti predpisi izpremenjeni in je bil neposreden izvoz lesa dovoljen tudi trgovcem. Obe ti naredbi pa sta bili ukinjeni dne 17. 9. 1941 in tedaj so se izdali novi predpisi za izvoz lesa. Predpisala se je izdaja izvoznih potrdil, ki jih je izdajalo carinsko ravnateljstvo na podlagi potrdil Zbornice za TOI. Določili so se izvozni kontingenti, uvedel se je razdelilni načrt, prijavitelj se je moral izvozne pogodbe Zbornice za TOI in določilo se je, da smejo les izvažati le pooblaščenec tvrdje-izvoznice. Dne 26. oktobra 1942 je izšla še dopolnilna naredba o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov in gozdnih proizvodov. Dne 12. 5. 1942 je odobrili Visoki komisariat seznam izvoznih tvrdk, v katerega so se smele sprejeti le tvrdke s pravilnim obrtnim listom, morale so biti registrirane pri trgovskem sodišču in vpisane v trg. register in v l. 1939. do 1941. so morale letno izvoziti najmanj 1000 m³ lesa. Samo te tvrdke so smele na podlagi posebne nakazila (assegnazione) korporacijskega ministrstva izvažati les, predhodno pa je moral vsako nakazilo registrirati in vidirati Pokrajinski gospodarski svet.

Postopek pri izdajanju izvoznih dovoljenj je bil zelo kompliciran in se je večkrat spremenil. Enako tudi seznam za izvoz dovoljenih vrst lesa. Prvotno se je izvažal les po načrtu Comitato Corporativo distribuzione legnami le notranjemu ministrstvu oz. posameznim pokrajinskim prefekturam, pozneje pa tudi direktno lesnim tvrdkam v bombardiranih krajih Italije.

Ves izvoz je kontrolirala do septembrske kapitulacije Gozdna milica, ki je tudi odločala o nujnosti in vrstnem redu lesnih pošilk. Vsak izvoz se je moral zaradi preskrbe vagonov

javit vsaj teden dni prej Gozdni milici, ki je tudi vidirala izvozna izpričevala in fakture, za kar si je zaračunala 2 odstotka od fakturnega zneska na račun trgovca-izvoznika. Pravi monstrum pa je bila kolavdacija odpredljenih vagonov. Ta se namreč ni izvršila na odpremi postaji, temveč na namembni v odsotnosti našega dobavitelja. Zato so se mnogokrat »ugotovila« nesoglasja glede količine in kakovosti dobavljenega lesa. Utemeljenost teh ugotovitev se naravno ni mogla kontrolirati, temveč je bilo to možno šele po prihodu kolavdacijskih zapisnikov v Ljubljano; tedaj so se tudi šele računali likvidirali, in sicer takoj le do 80 odstotkov fakturnega zneska. Ostanek se je plačal pozneje, nekateri ostanki šele po kapitulaciji. To je trajalo do poletja 1943, ko je začela Gozdna milica sama prevzemati na odpremi postaji les in takoj izplačevala račune po odbitku prej omenjenih 2 odstotkov. Do tedaj pa je padal ves riziko na našega izvoznika, ker je italijanska železnica (v nasprotju s starim zakonom o železnicah) odklanjala vsako odgovornost za blago. Mnogo je trpel naš izvoznik tudi zaradi raznih šikan pri kolavdacijskih in je bil skoraj vsak izvoznik pri vsakem vagonu oškodovan za par kubičnih metrov. Pa še druge težave so ovirale izvoznika. Dočim je naš trgovec-izvoznik moral vse to prenašati, pa so mogle privilegirane italijanske tvrdke brez posebnih težkoč in v takšni meri izvažati naš les, da je bila resna nevarnost, da nam naše lesno bogastvo popolnoma propade in da bo naš lesni trgovec čisto izrinjen, kajti ta režim se je dosledno izvajal.

Po kapitulaciji je za več mesecev popolnoma zastal izvoz lesa in šele v začetku l. 1944. so se na našem trgu pojavili nakupovalci lesa za nemško vojsko. V začetku so ti plačevali dnevne cene.

Vse priznanje treba izreči slovenskemu lesnemu trgovcu, da je pri vseh teh velikanskih težavah sploh še mogel delati.

Vprašanje cen

Že uvodoma smo povedali, kako velike važnosti je za vse naše gospodarstvo cena našega lesa. Zato je tudi treba, da posvečamo vprašanju lesnih cen vsi največjo pažnjo.

V mirnem času so se cene lesu na našem trgu regulirale same po zakonu o ponudbi in povpraševanju. S prihodom savojske vojske pa se je položaj iz temelja izpremenil. Zaradi vojnih razmer bi se moral uvesti na vsem blagovnem trgu — in tudi na lesnem — strog red. Pohlep po našem lesu pa je bil silnejši in zaradi tega pohlepa se je vrednost našega lesa namenoma denarno nizko ocenila, da bi si s tem zagotovil italijanskim interesentom po nizki ceni naš višjevredni les, ki ga je Italiji tako zelo manjkalo.

Pričakovati se je moralo, da se bodo zaradi vojnega gospodarstva maksimalne cene za les kmalu odredile. To se pa ni zgodilo in prvi maksimalni cenik za stavbeni in mizarski les je izšel šele 26. 6. 1942. za tehničen okrogel les pa 13. 7. 1942. Z odločbo Vis. komisariata je bil dovoljen veletrgovcem pri prodaji lesa 7 odstotni pribitek, v nadrobni prodaji pa 12 odstotni pribitek k osnovni ceni kot zaslužek. Ti ceniki so ostali v veljavi do kapitulacije Italije, čeprav že od vsega početka niso ustrezali osnovnim zahtevam lesne trgovine, zlasti še zaradi zvišanja gozdne

takse in zelo naraslih produkcijskih stroškov. V ilustracijo neustreznosti teh cenikov naj navedemo, da so bile v Reški pokrajini maksimalne cene za 100 odstotkov višje. Se bolj nevzdržne so postale te cene po septembru 1943, ko je posek prenehal in so začele zaloge kopneti. Tako je javil lesni sindikat Pokrajinskemu gospodarskemu svetu, da so mezde od septembra do konca leta 1943. narasle za 70 odstotkov, cena lesu na panju za 100 odstotkov, obdelava in spravilo lesa do 300, delo na žagah za 150 odstotkov, plače za 60 odstotkov, na splošno produkcija pa za 200 odstotkov. Preobširno bi bilo, če bi podrobno navajali vsa prizadevanja lesnega sindikata za doseg primumnih cen. Sindikat je v zvezi z drugimi organizacijami stavil celo vrsto predlogov. Končno je 2. 10. 1944 izšel nov maksimalni cenik za stavbeni, okrogli, rezan in tesan les. Po tem ceniku so bile cene sicer za 150 odstotkov višje, toda bile so še vedno prenizke, kar posebno jasno dokazuje to, da velja danes v Ljubljani na panju kub. meter smrekovine do 2000 lir, osnovna cena za deske I. vrste pa je tudi določena na 2000 lir. Posledica tega je, da mora naš trgovec oddajati les globoko izpod njegove dejanske vrednosti. Tako se vse težave, ki jih mora premagovati lesni trgovec jasno zrealizirajo v vprašanju lesnih cen.

(O terjatvah lesnih trgovcev do italijanske države in o vojni škodi, ki se jo pretrpeli lesni producenti, industrija in trgovci, pa bomo poročali zaradi pomanjkanja prostora prihodnjik. Prav tako tudi o živahnem delu lesnega sindikata.)

Gospodarska obveščevalna služba

V velikih in malih državah je čedalje večje zanimanje za gospodarske razmere pri sosedih in ni ta vedoželjnost samo izraz opreznosti in samopomoči v vojni dobi, temveč tudi priprava na povojno gospodarsko tekmo in borbo. Gospodarska obveščevalna služba je prišla do velike veljave in njene nove organizacije presegajo stare daleč po svojem obsegu in svoji temeljitosti.

Pri organiziranju gospodarske obveščevalne službe so zelo aktivno tudi južno-ameriške države, zlasti Brazilija in Argentina, ki sta nadalje razširili svoje poročevalsko omrežje, Kanada pa je svoj urad za razširitev izvoza napravila za središče svoje gospodarske obveščevalne službe. V USA je močno razširil organizacijo obveščevalne službe državni urad za trgovino, zelo pa so povečani tudi informacijski aparati raznih trustov in koncernov. Prvenstvu pri ameriški gospodarski obveščevalni službi imata Nelson-Rockefeller in Foreign Economic Administration.

V Evropi ima največ javnih in zasebnih gospodarskih informacijskih uradov Švica. Švicarska centrala za pospešitev trgovine in Institut za zunanje gospodarstvo pri visoki trgovski šoli v St. Gallenu sta središči švicarske gospodarske obveščevalne službe.

Španski ribolov

Lani je imel ribolov v Španiji po količini sicer večji, po ceni pa manjši uspeh ko prejšnje leto. Nalovili so 481.600 ton rib in je bila vrednost vsega plena 1079 milijonov pezov. Ena tona rib je stala lani 2288, prejšnje leto pa 2072 pezov.

»Celični stavbeniki«

Zračna vojna je mestnemu prebivalstvu naložila dela, katera so nekdanj opravljal samo strokovnjaki. Vsako mesto ima sicer svoj gradbeni urad, ki je v mirnih časih vodil in izvedel vsa dela pri potresih in drugih katastrofah, zdaj pri pogostih zračnih napadih pa vendarle ni kos vsem nalogam. Če mora istočasno 30 do 40 tisoč ljudi na stoterih krajih odkopavati ruševine, popravljati hiše ter graditi zasilna bivališča, je vodstvo takih množic delavcev od centralnega urada nemogoče.

Glasilo »Die nationalsozialistische Gemeinde« opisuje naslednjo dobro organizacijo samopomoči v takih primerih: V nekem velikem mestu, ki ima 10 okrajev, so za vsak okraj ustanovili gradbeni urad, ki mora s svojim maloštevilnim strokovnim osebjem skrbeti za 25 do 40 tisoč prebivalcev. To ne bi bilo mogoče brez pomoči stranke, ki je za okrog 400 svojih odborov ali celic določila »celične stavbenike«. Ti izvoljeni možje, ki imajo več ali manj strokovne izobrazbe in prakse, vodijo vsa dela v svojem okolišču, kjer so že prej organizirali svoje pomočnike in sodelavce ter zbrali tudi potrebno orodje in material.

Industrija umetnih vlaken v USA

Združene države Severne Amerike, ki so največji pridelovalec bombaža na svetu, imajo v zadnjih letih toliko presežke bombažnega pridelka, da jih morajo za izvoz subvencionirati, ker bi drugače omejitve pridelovanja gospodarsko uničila veliko število pridelovalcev. V istih letih, ko so se močno nakopičile zaloge bombaža, se je pa tudi močno dvignila proizvodnja umetnih vlaken in tako je nastala med industrijo bombaža in industrijo umetnih vlaken huda konkurenca.

American Wiscose Company je največji producent umetne svile v USA, pri industriji umetne svile in drugih umetnih vlaken pa imata velike interese tudi velika kemična koncerna Du Pont in Kodak, ki uveljavljata v tej industrijski panogi razne svoje iznajdbe novih tvarin.

Tako dela USA industrija sama sebi konkurenco ter so izvozne premije za bombaž in drugi vladni ukrepi samo neuspešni poskusi za izhod iz nezdravih gospodarskih razmer.

Ameriški bombažni dumping

Amerika bo, kakor znano, svoj izvoz bombaža finansirala, da pridelovalci ne bi bili prikrajšani in da ne bi bilo treba omejiti pridelovanja. Izvozne premije bodo začeli plačevati meseca novembra in se bo njih višina ravnala po ceni na svetovnem trgu. Ameriška vlada bo skušala svetovno tržno ceno bombaža znižati, očitno pa je tudi njena nakana bombažnega dumpinga.

Ameriški državni zunanji urad namerava sklicati konferenco mednarodnega odbora za trgovino z bombažem. Povabljeni so Egipt, Indija, Sudan, Sovjetska unija, Brazilija, Peru, Mehika ter angleške in francoske kolonije, ki pridelujejo bombaž za izvoz. Angleški list »Economist« je v svoje poročilo o tej konferenci vpletel vprašanje: »Ali namerava ameriška vlada, ki je že tolikokrat glasno in odločno grajala mednarodne kartele, zdaj sama organizirati tak kartel?«

Moda

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra c.

Pomoč Nemčije pri industrializaciji južnovzhodnih dežel

Nekdanj se je mnogo razpravljalo o tem, ali naj se jugovzhod Evrope po primernih načrtih industrializira ali pa naj se industrializacija tega dela Evrope opusti, ker gospodarska struktura teh dežel ni primerna za industrializacijo in ker ne spada v gospodarski organizem Evrope kot celote. Nemčija je na vprašanja industrializacije južnovzhodnih dežel pozitivno odgovorila. S trgovinskimi pogodbami, ki jih je imela v zadnjih desetih letih z južnovzhodnimi deželami, je dajala primere in zglede učinkovite pomoči pri zgraditvi za življenje in napredek sposobne industrije na jugovzhodu. Na razpolago je dajala stroje, popolne tovarniške naprave, strokovnjake ter delovne moči, da bi južnovzhodnim deželam pri zgraditvi in ureditvi industrijskega temelja nudila aktivno pomoč.

Industrija na jugovzhodu ni bila za Nemčijo nikdar nepotrebna ali neprimerna in ob vsaki priliki se je izkazalo, da je Nemčija dobro ocenjevala gospodarske težnje in potrebe južnovzhodnih dežel. Da je bila njena presoja vprašanja industrializacije jugovzhoda pravilna, kažejo tudi izvajanja znanega romunskega nacionalnega ekonomista prof. Manolesca, ki je za glasilo Instituta za svetovno gospodarstvo v Kielu napisal daljšo razpravo o gospodarskih problemih južnovzhodnih dežel. Glavne misli in poudarke poglavja o industrializaciji označuje »Deutsche Adria Zeitung« iz razprave romunskega znanstvenika in strokovnjaka takole:

Predvsem je treba razčistiti naslednja vprašanja: Ali je kak privilegij za posamezne evropske dežele, da smejo samo one predelovati izvenevropske surovine? Ali raste morda bombaž v Manchestru in Mühlhausenu? Ali je mogoče prepovedati južnovzhodnim deželam predelovanje izvenevropskih surovin? Kakor bombažni, tako se nasprotuje tudi železni industriji, ki je deloma preskrbljena s tujimi železnimi rudami, vprašati pa je treba, koliko je na zapadu Evrope domače železne industrije, ki ne bi delala tudi z uvoženo železno rudo. Ali je morda tudi Anglija brez tega uvoza?

V zvezi s takimi vprašanji razvija romunski nacionalni ekonom problem industrializacije jugovzhoda. Če se južnovzhodni industriji očita, da je prevelika in izumetničena, potem jo ta očitke ne zadene takšno, kakršna je, temveč takšno, kakršna bi šele

utegnila postati. Slaba stran industrijske strukture južnovzhodnih dežel je v prvi vrsti dejstvo, da je industrijska izraba kmetijske proizvodnje še premalo razvita. Pri vsem velikem razvoju živilske industrije na jugovzhodu so še vedno mnoge možnosti, ki niso dovolj izkoriščene, kakor na primer proizvodnje mesnih konserv, predelava sadja in sočivja, proizvodnja mlečnih izdelkov, sladkišev, piva, dekstrina itd., ne samo za domačo potrošnjo, temveč tudi za izvoz. V agrarni deželi domača industrija od narodnega gospodarstva ne zahteva nobenih žrtv, temveč mu mnogo koristi že od vsega svojega začetka. Seveda, če se domača industrija prenapelganost in razvija, potem je pri nabavi svojih naprav navezana na tujino.

V tem primeru razda dežela za plačilo teh naprav preveč svoje kupne moči, namesto da bi jo uporabljala za uvoz inozemskega konsumnega blaga in izdelkov, ki so potrebni. Če so nabave industrijskih naprav v inozemstvu prenapelganost, da se žrtvuje za nje preveč narodnega dohodka. Nerazmerje med proizvodnjo domače industrije in med konsumnim blagom ter izdelki, ki jih je treba uvažati, je narodu vedno v breme in škodo in narod bo izkoriščen in žrtvovan, dokler se pravo razmerje ne doseže. Domača industrija mora čimprej doseči drugo svojo fazo, v kateri se njene naprave po ve-

čini izdelujejo doma. Po teh splošnih ugotovitvah je prof. Manolesco naglasil, da v južnovzhodnih deželah industrijske investicije niso v nevarnem nerazmerju z narodno gospodarsko močjo, pač pa da je narodno gospodarstvo v nekaterih deželah trpelo zaradi preobsežnih in prenapelganih nabav industrijskih naprav.

Zatorej ima južnovzhodna Evropa važno in nujno nalogo, da svojo industrijo tako preosnuje, da bo v dvojnem smislu služila socialnemu napredku. Na eni strani mora industrija zaposliti domače delovne moči, na drugi pa koristiti najširšim slojem domačih potrošnikov. Industrijska proizvodnja južnovzhodnih dežel mora zboljšati življenjske razmere naroda in nacionalna industrija jugovzhoda naj bo v prvi vrsti industrija, ki je v službi vasi in kmetijstva. V nekaterih panogah bi se dala na jugovzhodu industrijska proizvodnja tako poceniti, ker je na razpolago dovolj surovin in delovnih moči, da nastane skušnjava industrijske ofenzive. Ta skušnjava pa nas ne sme zapeljati, ker prevelika intenzivnost nasprotuje življenjskemu načinu in temperamentu južnovzhodnih narodov ter bi tudi preveč izčrpavala njihove duševne in telesne moči. Prevelika industrijska intenzivnost pa bi bila neprirodna tudi zaradi tega, ker živimo v dobi, ko tudi največji narodi Evrope hrepenijo po vrnitvi k zemlji.

Zablode gospodarskega liberalizma

Pod naslovom »Boj za liberalizem« je objavila »Deutsche Adria Zeitung« članek o zablodah in prevarah gospodarskega liberalizma, ki je zastarel in tudi tako razkrinkan, da se ne bo mogel obdržati.

Gospodarski liberalizem ima še vedno vnete zagovornike, zanj se vodi huda borba, vse to pa ne more prikriti dejstva, da je velika razlika med gospodarstvom, ki ga tvori mnogo malih podjetij, in gospodarstvom, v katerem imajo mogočne organizacije kakršni so trusti, monopol nad vso proizvodnjo.

V razdeljenem gospodarstvu učinkuje avtomatično zakon ponudbe in povpraševanja, pri čemer je konkurenca gonilna sila. Če je ponudba kakega blaga na

svobodnem trgu večja, je cena nižja in posledica tega je omejitev proizvodnje. Na drugi strani pa povzroči pomanjkanje kakega blaga zvišanje njegove cene ter povečano proizvodnjo. Osnovno načelo liberalizma, po katerem se država ne vmešava v gospodarsko življenje, ima tu svojo veljavo.

Drugače pa je v gospodarstvu, kjer so monopoli za razno blago. Trustu ali koncernu se navadno ni treba bati konkurence na trgu, ker sam odloča o blagu in njegovih cenah. Svobodni trg služi v razdeljenem gospodarstvu sicer širokim masam potrošnikov, v gospodarstvu s monopoli pa služi samo interesom trusta in koncerna proti interesom širokih mas. Za tak trg se ne morejo zavzemati potrošniki, pač pa velekapitalisti.

Trust je na razpotju dveh možnosti: Če hoče služiti interesom širokih slojev narodu, mora

svojo proizvodnjo racionirati in poceniti, da bo dostopna čim širšim krogom potrošnikov. V tem primeru mora svoje dobičke omejiti. Če pa tega ne stori, kar se navadno dogaja, potem pač zvišuje svoje cene, da ima svoje pričakovane dobičke tudi pri omejeni proizvodnji.

To ima seveda daljnosežne posledice. Vsaka omejitev proizvodnje povzroči brezposelnost in že prvi brezposelni, ki niso več potrošniki, povzročajo nove omejitve proizvodnje in nove brezposelne delovne moči.

Če vse to vemo, moramo tudi priznati, da je liberalizem napredek samo v epohi razdeljenega gospodarstva, a da je svobodnega trga takoj konec in da se liberalizem spremeni v izkoriščanje mas, ko nastanejo trusti in koncerni s svojimi monopoli. Narod potem nima več interesa, zavzemati se za liberalizem, kajti zakona ponudbe in povpraševanja ni več.

Anglija in Združene države Severne Amerike se borijo za liberalizem v gospodarstvu. S časopisi, knjigami in drugimi sredstvi propagande se skuša dokazati, da gre za gospodarstvo svobodnim trgov, ki služi v prvi vrsti malemu človeku. Vse to verjamejo samo šetisti, ki ne vedo, da v USA in Angliji ni več gospodarstva malih podjetij, temveč da so tam kralji jekla, sladkorja in druge veličine trustov in monopolov.

Znano je tudi, da je bila pred sedanjo vojno strašna brezposelnost v Angliji in v USA. Združene države so imele stalno 13 do 14 milijonov brezposelnih, Anglija pa približno 2,5 milijona, široke ljudske množice pa so se tolažile, da bo prišla prava demokratična vlada, ki bo to gorje odpravila. S tem zaupanjem v demokracijo je tako kakor z ladjo, ki ima na kompasu zamenjane znake ter pluje v nasprotno smer meneč, da je na pravi poti. Kdor se bori za liberalizem v gospodarstvu, se bori za brezposelnost, namesto da bi se boril proti brezposelnosti in proti izkoriščanju. Liberalizem se je izživel in preživel in gospodarstvu so potrebne nove osnove in oblike.

Armič Slavko

specialna ščetarska delavnica izdeluje omela, ščetke i. t. d. po naročilu

Ljubljana - Tržaška cesta 47

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

zadruga z neomejenim jamstvom

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA ULICA ŠTEV. 1

Telefon št. 28-47 — Rač. pošt. hran. 11.257

Sprejema vloge na knjižice in žiro račune — Za vse vloge nudi popolno varnost — Otvarja tek. rač. — Eskontuje menice — Daje kratkoročna posojila — Izvršuje vse ostale denarne posle

JOS. VODNIKA DEDIČ I

kisarna, žganjarna in vinska trgovina

LJUBLJANA — CELOVŠKA CESTA 12

»ČEŠKI MAGAZIN« M. GAJSKI, MANUFATURA

Ljubljana — Miklošičeva cesta 36

R. WILLMANN, STROJNO PODJETJE

Ljubljana — Slomškova ulica šte. 3

Ljubljana

Resljeva 28

BRLEC JOŽEF, POLAGANJE PARKETOV

Ljubljana — Kolodvorska 28

NIKOLA POPOVIČ, MANUFATURA

Ljubljana — Kolodvorska 26

Telefon šte. 41-38

ANTON MARKUN, LJUBLJANA

trgovina z usnjem

Naravni in umetni kavčuk

Proizvodnja naravnega kavčuka se sicer po prvi svetovni vojni precej pospešuje in dviga, a proizvodnja umetnega kavčuka, ki se je najprej uveljavila v Nemčiji in v zadnjih letih tudi močno razširila v Ameriki, se je v kratki dobi tako dvignila, da bo kmalu dosegla proizvodnjo naravnega kavčuka. Računa se, da bo po vojni proizvodnja navadnega kavčuka dosegla 1.5 milijona ton na leto, proizvodnja umetnega kavčuka pa okrog 1.33 milijona ton. Proizvedenega naravnega kavčuka skrbi konkurenca umetnega kavčuka, nastalo pa je tudi vprašanje, če ne bo kavčuka obeh vrst sploh preveč. Lani v jeseni je bila postavljena posebna komisija, da prouči vprašanje proizvodnje in potrošnje naravnega kavčuka. Ta komisija je zdaj ugotovila, da je treba računati z daljšo dobo nerazmerja med potrošnjo kavčuka in kapaciteto naprav za njegovo pridobivanje, ker potrošnja ne bo dosti presežala 1.5 milijona ton, kolikor bo znašala po vojni letna proizvodnja naravnega kavčuka.

Pred desetimi leti je znašala ta proizvodnja samo 507.000 ton. Od tega je prišlo na Nizozemsko Indijo 198.120 ton, na Malajske države 193.040 ton, na Ceylon 46.740 ton, na Brit. Indijo 9350 ton, na Indokino 9140 ton, na Brazilijo, ki je pred prvo svetovno vojno dajala polovico svetovne produkcije, pa 34.550 ton. Leta 1913. je bila svetovna proizvodnja naravnega kavčuka samo nekaj nad 120.000 ton.

Shranjevanje živil in gospodinjskih pripomočkov

spisal Ličen Vladimir, založila Knjižarna Tiskovne zadruge, Šelenburgova ulica 3, je nujno potreben in zelo koristen priročnik za trgovino in gospodinjstvo. Vsak trgovec, ki danes z veliko težavo pribavi živila, mora paziti, da se dragoceno blago po nepotrebnem ne kvari in zametava. Koliko se mu ga lahko pokvari že z nepravilnim vskladiščenjem. Namen navedene knjige, na katero opozarjamo v inseratu današnje številke, pa je, dati trgovcu in gospodinjki izbor navodil za sodobno, gospodarno in higienskim predpisom ustrezajoče vodstvo trgovine in skladišča, odnosno hišne shrambe. Knjigo zato vsem trgovcem in gospodinjam najtopleje priporočamo.

Ponesrečena grška valutna reforma

»Trgovski list« je že ponovno poročal o dolgotrajnih konferencah anglo-ameriških finančnih strokovnjakov o bodoči ureditvi valutnega vprašanja. Na konferenci v Bretton Woodsu je sicer bil teoretično dosežen načelni sporazum o tem vprašanju, toda praktično ta sporazum ni prinesel nobene rešitve. To so najbolj težko občutile vse one evropske države, v katere so po tej konferenci vkrakale zavezniške čete in prinesle v te dežele svoj denar ali pa za vsako teh dežel posebej ustvarjeni nov papirnat denar, kateremu je bil odrejen visok obračunski tečaj, pa čeprav je bil brez vsakega pravega kritja. Še bolj neprijetno za vse te »osvobojene« dežele pa je bilo, da so zavezniške vojske prinesle le nov okupacijski denar, ne pa tudi živila in za obnovo narodnega gospodarstva teh dežel neobhodno potrebne surovine. Neizogibno je zato bilo, da se valutno vprašanje v teh deželah ni moglo urediti, pa čeprav so nekatere vlade posegle po zelo radikalnih sredstvih.

Tako je v Belgiji na prav robusten način rešil grozeči inflacijski problem finančni minister Gutt, ki ga je pripeljal s seboj iz emigracije ministrski predsednik Pierlot. Kratkoterminalno je dal zaseči vse bankovce v obtoku in vsa bančna dobroimetja ter je dovolil v prosto razpolaganje na glavo prebivalca le novih bankovcev za 2000 frankov. Ostanek zaseženih bankovcev in dobroimetij, si je moral njih lastnik šele priboriti, če je mogel dokazati, da si je ta denar pridobil že pred vojno in če je mogel izpričati tudi svojo politično zanesljivost za časa zasedbe. Ker se ti dokazi vsem pač ne bodo v polni meri posrečili, bo naravno ostalo za državno blagajno mnogo milijard, ki se bodo mogle uporabiti za odškodninske zahteve emigrantov in drugih Belgijcev.

Podobno se je skušal rešiti valutni problem tudi v Franciji, kjer pa je rešitev še bolj zapletena, ker koleba de Gaulle tako v političnih kot tudi v finančnih vprašanjih med komunističnimi in liberalnimi metodami. Najprej je skušal dobiti nakopičene in prometu odtegnjene bankovce z razpisom notranjega posojila. Tudi se je zamenjal le del starih bankovcev za novo izdane. Izdali so se še drugi ukrepi, ki naj bi rešili težko finančno stanje Francije. A vsi ti ukrepi niso bili podprti od pozitivnih ukrepov za obnovo gospodarstva in preskrbo dežele s potrebnimi živili in s potrebnim blagom. Valutni problem je ostal zato v Franciji še nerešen in prav tako

tudi v vseh drugih »osvobojenih« deželah, kar se posebno jasno vidi v Grčiji.

Tu se je valutno vprašanje »uredilo« na posebno robusten način v škodo malih ljudi. Vsi bankovci so se kratkoterminalno proglasili za neveljavne in za 50 milijard drahem starih bankovcev je dobil lastnik en bankovec za 1 drahmo. Deset ničel se je enostavno črtalo.

Denarno gospodarstvo Grčije je prišlo že dolgo pred izbruhom sedanje vojne v nered. S pomočjo angleškega stabilizacijskega posojila se je pokrenila v l. 1928. devalvacija drahme v razmerju 100:6.73. V začetku l. 1930., ko se je Grčija priključila šterlinskemu bloku, je bila potrebna nova devalvacija. L. 1936. se je veljava grške drahme znova znižala in tečaj funta je bil določen na 550 drahem. Inflacija pa se s tem še ni zaustavila, temveč je rasla še naprej in v znatni meri tudi zaradi tedanje finančne uprave. L. 1941. je stopila Grčija v vojno, njene finance pa so že takrat bile v obupnem položaju. Obtok bankovcev je narasel od 9 na 22 milijard drahem pri celotnem prebivalstvu 6 in pol milijona ljudi. Iz stiske je pomagal samo še tiskarski stroj, drahma pa je dejansko izgubila vsako vrednost. Ob nemški zasedbi Grčije je bila drahma že popolnoma nonvaleur, da se je grško gospodarstvo popolnoma odvrnilo od domače valute v korist nemške klirinške veljave. Grška zunanja trgovina z osnimi državami se je najprej orientirala po zakonito določenih veljavih državnih blagajniških kreditnih bankovcev in tečaj drahme je bil določen na 2 feniga, kasneje pa na 1.7 feniga. Drobiž je popolnoma izgubil iz prometa. Ko je po koncu nemške zasedbe odpadla opora za grško valuto, ni bilo za tiskarski stroj nobene ovire več. Pod geslom »reši se, kdor se more« se je začela divja tekma med papirnati ničlami in stvarnimi vrednotami. Ob pojavu britanske zasedbe z njenim vojaškim denarjem je že dosegel tiskarski stroj popolno zmago nad malimi ljudmi. Po podatkih, ki jih pa ni mogoče popolnoma kontrolirati, je dosegel obtok bankovcev že ob koncu oktobra 1944 fantastično vsoto 2500 bilijonov drahem, kar pomeni, da je bila vrednost drahme dejansko enaka ničli. Zato ima tudi v obtoku objavljeno notiranje zlatega angleškega soverega v višini 2.5 milijona drahem le anekdotično vrednost.

Zaradi tega je napačno, če je govorila vlada Papandrea o devalvaciji v razmerju 50 mili-

jard : 1. Dejansko je bila drahma popolnoma razvrednotena, kar je najbolj zadelo najrevnejše sloje, ki niso mogli svojih bankovcev ali prihrankov pravočasno zamenjati za stvarne vrednote.

Da se novo ustanovljena grška valuta naslanja na angleški funt, se po angleški zasedbi Grčije razume samo po sebi. O notranji vrednosti nove valute se trdi med drugim, da je do sto odstotkov krita z zlatom in devizami. Na to pa je treba pripomniti, da notranja vrednost neke valute za njeno dejansko vrednost še nič ne pove, ker zavisi ta predvsem od gospodarskega in političnega položaja v deželi, ki pa je vse prej ko zadovoljiv. Pa ne glede na to, je grško zlato in devizno kritje zelo dvomljivo, ker razpolagata z grškimi zlatom le Angleška banka in ameriški zakladni urad, ker v tresorjih teh bank je blokirano grško zlato. Pa še to je značilno za slabost nove grške valute, da je bil določen obračunski tečaj za angleški papirnat funt na 600 : 1, za angleški zlati funt pa na 2400 : 1. To bi kazalo, kakor da je razmerje med papirnatim in zlatim funtom stabilno, kar pa ni res, ker danes niti Angleži ne že-

le, da bi se že sedaj določilo bodoče razmerje med dolarjem in funtom.

Iz vseh teh razlogov se ne more smatrati nova grška valuta kot uporabna podlaga za zunanjo trgovino temveč kvečjemu le kot zasedbena veljava s prisilnim tečajem. Zlasti pa se ne more govoriti o rešitvi grškega valutnega vprašanja, če si angleška zasedbena oblast niti najmanj ne prizadeva, da dvigne grško proizvodnjo in da z obnovo grškega gospodarstva ustvari trdno podlago za novo grško valuto.

Tako je presodil pred meseci »Reich«, iz katerega posnemamo ta izvajanja, poskus rešitve gršk. val. vprašanja. Da je bila sodba »Reicha« pravilna, dokazujejo najnovejša grška poročila, ki govore o novi inflaciji v Grčiji. Tako je bil pred kratkim zvišan tečaj za angleški papirnat funt od 600 na 784 drahem, za zlati angleški funt pa od 2400 na 2850 drahem. Vzponredno s tem pa so se zvišale tudi cene in mezde in kvalificirani delavec prejema že dnevno mezdo od 250 do 300 drahem, kar pa mu ne zadostuje niti za kritje najnujnejših življenjskih potrebščin. Samo z določanjem novih obračunskih tečajev se ne more rešiti valutno vprašanje, če ni istočasno poskrbljeno tudi za obnovo vsega narodnega gospodarstva. Grški primer je za to absolutno prepričujoč dokaz.

Portugalski industrijski načrti

Portugalska je lani sestavila, letos pa že izvaja svoj šletni načrt o reorganizaciji industrije. Namen načrta je temeljita izraba vseh domačih surovin ter čim večja proizvodnja konsumnih izdelkov, ki so jih morali doslej uvažati. Izračunali so, da bi se dalo na ta način pri uvozu prihraniti najmanj 20 odstotkov. To bo gotovo tudi doseženo, kajti že zdaj izdeluje domača industrija razne izdelke, ki so jih še pred letom morali uvažati.

Industrijski načrt ima dva dela. Prvi del obsega načrte za ustanovitev novih industrijskih obratov, drugi pa načrte za razširitev in modernizacijo starih industrijskih obratov. V prvo skupino spadajo predvsem obrati za proizvodnjo bele pločevine, ki je zelo potrebna za izdelavo konzervnih skatel. Konservirane ribe so važno portugalsko izvozno blago in ker je v deželi tudi že precej razvita konzervna industrija, je domača industrija bele pločevine nujno potrebna. Uvažajo in ustanavljajo se tudi industrije

železa in bakra ter umetnih gnojil in sredstev za zatiranje rastlinskih škodljivcev. Industriji železa in bakra je doma na razpolago precej surovin, kemični proizvodi za gnojila in uničevanje rastlinskih škodljivcev pa so potrebni zlasti v vinogradništvu. Ustanovljena bo velika tovarna za dušik, v načrtu pa je tudi ustanovitev industrije staničnine.

Drugi del načrta obsega razširitev in modernizacijo industrij za cement, tobak in vžigalice, potem pa mlinske, pivovarniške, sladkorne in tekstilne industrije. Posebna pozornost je posvečena razširitvi in modernizaciji obratov za predelovanje plutovine, da bi to važno izvozno blago zboljšanjem kakovosti obdržalo svoje mesto na svetovnem trgu. Prav tako važna je tudi znatna razširitev vseh podjetij in obratov za izkoriščanje vodnih sil za proizvodnjo energije, ker je od njih v veliki meri odvisen uspeh obeh delov industrijskega načrta.

Telefon 27-31   Telefon 27-31
F. R. B. R. C. A. R.
MLINSKO-TEHNIČNE POTREBŠČINE
Ljubljana — Kolodvorska 35

I. C. Mayer

Ljubljana

PREDALIČ DANILO, LJUBLJANA, Sv. Petra c. 18

kožuhovina   čepice

ELEKTROINDUSTRIJA D.
veletrgovina z električnimi predmeti

Gospodarska cesta št. 13
LJUBLJANA

Robert Goli

Ljubljana, Šelenburgova ul.

Galanterija - Igrače - Kozmetika

Jugopatent

družba z o. z.
Ljubljana - Gosposvetska cesta 1

LEGAT

ŠPECERIJA
DELIKATESE
ZAJTRKOVALNICA
LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA C. 28

Franc Pavlin

galanterija
in moda
Ljubljana - Kongresni trg

T. MARINKO
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana — Prisojna ulica 7

KAVKA KAREL, STAVBENIK
Ljubljana — Žibertova 11
Telefon št. 20-50   Telefon št. 20-50

LIVARNA OGRINC
Ljubljana — Jernejeva 74

A. KASSIG
Ljubljana — Miklošičeva 17
Vzajemna zavarovalnica

Obrtniški vestnik

Gibanje obrtniškega osebja v pokrajini v letu 1944.

Po statistiki, ki jo vodi Odsek za obrtništvo, je bilo koncem leta 1944. vpisanih pri Odseku skupaj 5.347 obrtnikov in obrtnic. Od tega pride na Ljubljano in okolico 2.891, na posamezna poverjeništa, ki jih je 12, pa kakor sledi: Cerknica 239, Črnomelj 175, Kočevje 96, Kostanjevica 147, Logatec 114, Metlika 173, Mokronog 172, Novo mesto 598, Ribnica 204, Stična 126, Velike Lašče 169 in Vrhnika 243 obrtnikov in obrtnic.

Obrtniki in obrtnice sorodnih strok in obrti so razdeljeni v skupine. Vseh obrtniških skupin, katerih interese zastopajo načelniki skupin in načelniki posameznih obrti, je 21, in sicer: 1. lesna obrt, 2. skupine železarjev in kovinarjev, 3. dekoraterjev in slikarjev, 4. instalaterjev napeljav in sorodnih strok, 5. oblačilna, 6. usnja in obuval, 7. zlatarjev in urarjev, 8. steklarjev in keramikov, 9. tekstilcev in vezilij, 10. grafikov, 11. fotografov, 12. izdelovalcev godal in glasbil, 13. obdelovalcev marmerja in kamna, 14. izdelovalcev

sanitetnih pomožnih naprav, 15. urejevalcev hiš in vrtov, 16. živilskih obrti, 17. lasuljarjev, 18. dimnikarjev, 19. mešana skupina podeželskih obrti, 20. mešana skupina raznih obrti in 21. skupina prevoznikov.

Izmed skupin je najmočnejša oblačilna, ki združuje 982 obrtnikov in obrtnic ali 18%. Najšibkejša po številu je skupina sanitetnih pomožnih naprav, ki šteje samo 5 obrtnikov ali 0,095%. Izmed obrti so najštevilnejše zastopani čevljarji, ki jih je v vsej pokrajini skupaj 732 ali 13,5%.

V letu 1944. je bilo nanovo izdanih 185, izbranih pa 138 obrtnih pooblastil in dovolil v pokrajini. Izdanih je bilo 47 pooblastil več, kakor je bilo izbranih ali 34% več. V primeri z letom 1943. se je število obrtnikov v nadziranih krajih pokrajine zvišalo za 33 obrtnikov ali za okroglo 0,60%. Dejansko obratuje 15 do 30% obrtnikov manj, kakor jih izkazuje statistika, kar velja še posebno za poverjeništa, ki ne morejo redno prijavljati nastalih sprememb, ker se nahaja večji del obrtnikov izven sedeža poverjeništa v težje

dostopnih krajih. Prednji upadek obratujočih obrtnikov so povzročile izredne vojne razmere, vpo-klje v vojno in delovno službo ter pomanjkanje surovin. Tudi je veliko obrtniških obratov, ki dejansko že dlje časa ne obratujejo in teh sprememb niso prijavili poverjeništvom in upravnim oblastem.

Koncem lanskega leta je bilo pri Odseku za obrtništvo prijavljenih 3.057 kvalificiranih pomočnikov in pomočnic. Število zaposlenega osebja se je proti letu 1943. zmanjšalo za 263 ali za 8%. Stvarno stanje pa bo še za nadaljnjih 30 do 50% nižje, kar so povzročili isti vzroki kakor pri obrtniških podjetjih. Slika tudi ni točna, ker dobršen odstotek obrtnikov neredno ali pa sploh ne prijavlja svojega zaposlenega osebja.

Največ pomočnikov je vpisanih v oblačilni skupini, in sicer 681 ali 24% vseh prijavljenih delojemalcev. Številčno je vpisanih največ pomočnikov pri čevljarstvih mojstrih. V vsej pokrajini je zaposlenih 562 pomočnikov ali 18%. Največ pomočnikov zaposluje 12 čevljarstvih mojstrov, ki izdelujejo

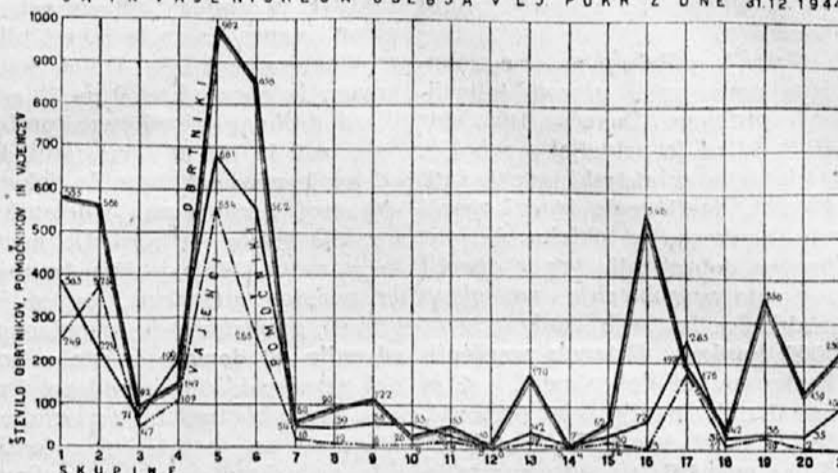
novi čevlje; pri teh je zaposlenih skupaj 271 pomočnikov.

Odsek za obrtništvo je imel ob koncu lanskega leta vpisanih v vsej pokrajini 1938 vajencev in vajenk v vseh obrtih. Od tega odpade na Ljubljano 1.166 vajencev, dočim je bilo vpisanih l. 1943. 1.145, l. 1942. pa 1.220 vajencev. V primeri z l. 1942. je število obrtniških vajencev v Ljubljani in okolici padlo za 54 ali za 4,6% kljub temu, da je bilo število vajencev zvišano skoraj v vseh obrtih za enega vajenca več, kakor pa je predvideno z uredbo o sorazmerju števila vajencev proti številu istočasno zaposlenih pomočnikov.

Pomočniški izpit je napravilo v letu 1942. 316, letu 1943. 391 in leta 1944. 315 pomočniških kandidatov in kandidatinj. Ti podatki pa veljajo samo za izpite, ki so se polagali pred pristojnimi komisijami v Ljubljani.

Podatki o stanju obrtništva, pomočniškega in vajeniškega osebja so več ali manj točni za Ljubljano z okolico, za poverjeništa Vrhnika, Logatec, Cerknica, Velike Lašče in Kočevje. Podatki za ostala poverjeništa so vzeti po stanju iz leta 1942.

GRAFIKON ŠTEVILA OBRTNIŠTVA, POMOČNIŠKEGA IN VAJENIŠKEGA OSEBJA V LJUBLJANSKI POKRAJINI ZA LETA 1942-1944.

Modni krojaški atelje za dame in gospode

Adrijan Pahor

Ljubljana — Prešernova 54

A. JANEŽIČ

Ljubljana, Florjanska ulica 12-14. — Telefon 32-22, 35-62
Knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in poslovnih knjig. Trgovina s papirjem, šolskimi, pisarniškim in knjigoveškimi potrebščinami.

Hlade Miha prej Olup Josip st.

manufaktura in konfekcija

Ljubljana - Stari trg 2

Špecialna trgovina otroških potrebščin

iciban

A. Engelman, Ljubljana — Tavčarjeva 3

eflo

Pletilna in trikotažna industrija, modna konfekcija pletenin in perila

F. Kos

Ljubljana, Židovska ul. 5

Fr. P. Zajec

diplomiran optik

Ljubljana, Ulica 3. maja (pasaža)

V zbirki »Koristna knjiga« Knjižarne Tiskovne zadruga je izšlo »Shranjevanje živil in gospodinjskih pripomočkov«

Spisal Vladimir Ličen.

Knjiga je danes, ko so živila redka in dragocena, vsakemu trgovcu in vsaki gospodinjki nujno potrebna. Dobite jo pri založniku v trgovini Knjižarne Tiskovne zadruga, Selenburgova ulica št. 3.

Gospodarske vesti

Izvršilne določbe o povečanem pridobivanju oljnih rastlin je objavil »Službeni list«. Vsak obdelovalec kmetijskih zemljišč je po teh določbah dolžan gojiti oljne rastline, in sicer predvsem sončnice, v krajih nad 500 m nadmorske višine pa zlasti buče, lan, mak, ogrščico ali repico. Določene so tudi količine oljnih semen, ki jih morajo oddati obdelovalci in premije za polno ali več oddane količine, kakor so predpisane.

Naredbo o izdaji novih frankovnih znamk in portovnih znamk je objavil »Službeni list«. Frankovne znamke imajo pokrajinske slike Ljubljanske pokrajine ter se izdajo v vrednosti od 0,05 lire do 30 lir, portovne znamke z orlom Ljubljanske pokrajine pa se izdajo v vrednosti od 0,10 lire do 10 lir.

Francija je dovolila Belgiji pšenični predjem, ki ga bo Belgija vrnila v naturi, če se bo njena oskrba zboljšala. Zaradi pomanjkanja papirja v Franciji je tudi volilna propaganda zelo omejena. Vsak kandidat sme izdati le po en volilni letak določene velikosti. Pojavili so se pa tudi že na roko pisani volilni letaki in lepaki.

V Španiji je dala vlada Narodnemu industrijskemu zavodu nalogo, da ustanovi tovarno za letalske motorje. Del delnic novega podjetja bo na razpolago zasebnikom, vendar pa si država pridrži kontrolo nad podjetjem.

Pomanjkanje surovin obeti vedno bolj švedska industrija. Računajo, da bo padla proizvodnja svinca za 50%, ker je padel uvoz kokska. Dodeljevanje umetnega kavčuka se je moralo znatno omejiti. Pri proizvodnji staničnine so nastale težave, ker primanjkuje kavstične sode.

V Kodanju so mogli med vojno sezidati novo stanovanje za vsakega novega mestnega prebivalca, dočim je prišlo pred vojno le na 5-6 novih prebivalcev po eno novo stanovanje. V prvih treh povojnih letih nameravajo sezidati 45.000 novih stanovanj.

Predsednik trgovinske zbornice v Kartumu je izjavil, da se je draginja v Egiptu zvišala za 280%, v Sudanu za 170, v Palestini za 248 in v Siriji za 579 odstotkov proti cenam pred vojno.

Drogerija

ANTON KANC

Ljubljana, Židovska ul. 1

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino

LJUBLJANA

Na drobno Na debelo

FR. P. ZAJEC

izprašen optik in urar

Ljubljana, Stritarjeva ulica 6 — Tel. 44-86 (pri tržmestovju)

ARBOR

lesna trgovska in industrijska družba z o. z.

LJUBLJANA

VAN KAIT

Dr. Th. & G. BÖHME

Ljubljana

K. Pečenko

usnje in čevljarstve potrebščine

Ljubljana, Sv. Petra c. 41

Svetlobna telesa, električne stroje in aparate, elektroinstalacijski material, tehnične predmete

Vam najugodnejše nudi tvrdka

Slavo Kolar

LASTNIK: MILANKOLAR

Ljubljana, Dunajska c. 25a / Tel. 24-66

Ustanovljeno 1943

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN POLJEDELSKIMI STROJI

FERRUM LEON STUPICA

LJUBLJANA-GRADISČE 2 (POLEG URŠULINK)

DOMINIK BATTELINO NASL. SIN

tovarna cementnih izdelkov

Ljubljana — Kotnikova 16

GRADBENA KOMERCIJELNA DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana — Kotnikova ulica

ŠTEFAN MENZINGER

trgovina z mešanim blagom

Ljubljana — Šmartinska 10

FRAN LUKIČ

Ljubljana — Stritarjeva 9

Telefon št. 34-52

Telefon št. 34-52

EMIL MORE

sodavičar in trgovina s kurivom

Ljubljana — Šmartinska cesta št. 10

FABIANI & JURJOVEC

manufakturna trgovina

Ljubljana — Stritarjeva ulica št. 5

IGN. VOK

LJUBLJANA

TAVČARJEVA 7 * BLEIWEISOVA 24

NA DROBNO

*

NA DEBELO